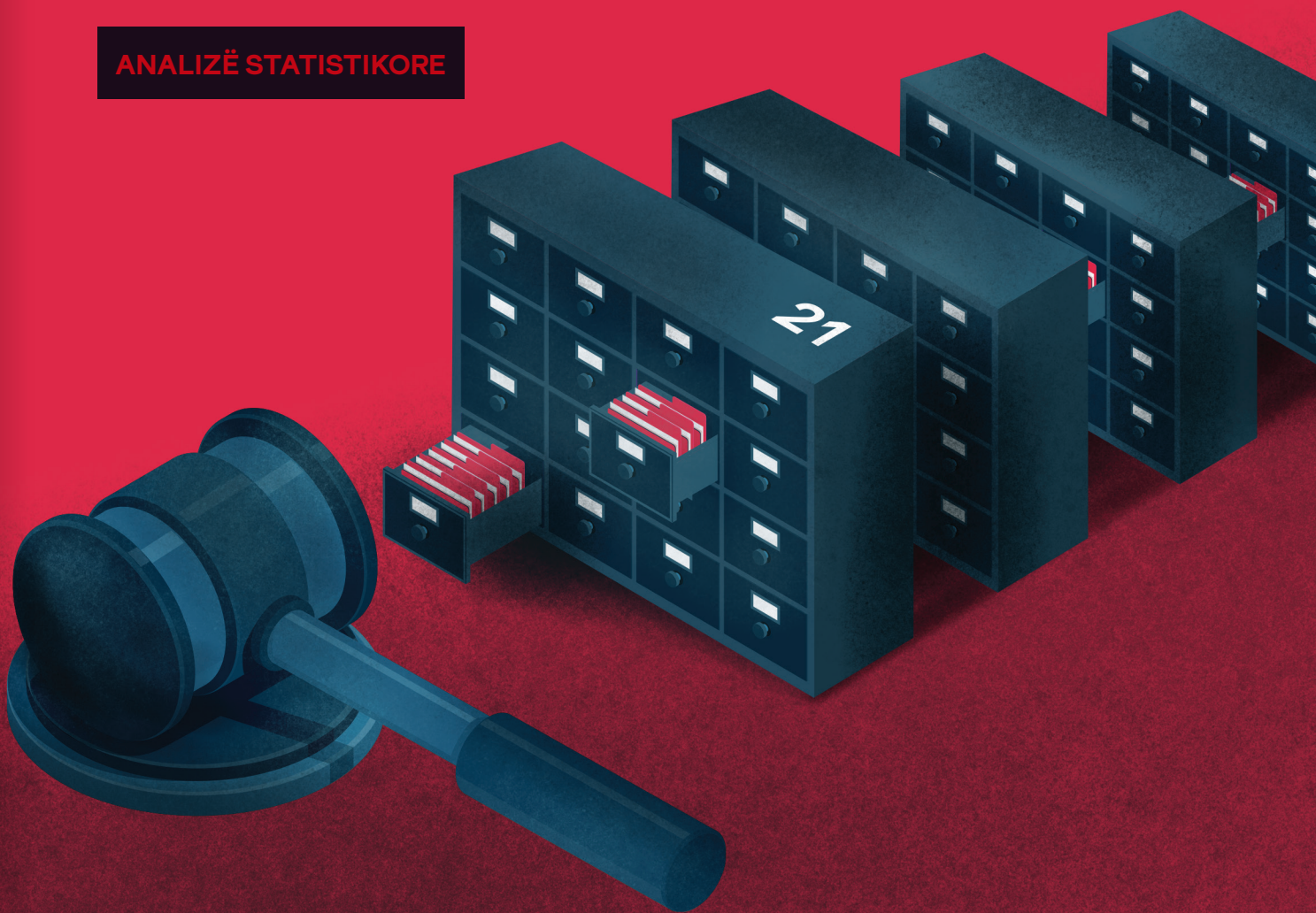

PËRTEJ NUMRAVE

Performanca e sistemit prokurorial dhe gjyqësor në trajtimin dhe zgjidhjen e rasteve të dhunës në familje gjatë vitit 2021

ANALIZË STATISTIKORE

PËRTEJ NUMRAVE

Performanca e sistemit prokurorial
dhe gjyqësor në trajtimin dhe
zgjidhjen e rasteve të dhunës në
familje gjatë vitit 2021

ANALIZË STATISTIKORE

Titulli: Përtej numrave - performanca e sistemit prokurorial dhe gjyqësor në trajtimin dhe zgjidhjen e rasteve të dhunës në familje gjatë vitit 2021 (analizë statistikore)

Autore: Albana Hasani

Redaktoi: Nora Bajrami

Viti i botimit: Maj 2022

Publikuar nga: Lëvizja FOL

Andrea Gropa nr.35 Prishtinë 10000, Republika e Kosovës

info@levizjafol.org +383 (0)49 131 542

Të drejtat e autorit © 2022. Lëvizja FOL. Të gjitha të drejtat e rezervuara. Asnjë pjesë e këtij publikimi nuk mund të riprodhohet, të ruhet në ndonjë sistem të ruajtjes së të dhënave apo të transmetohet në asnjë formë apo mënyrë elektronike, mekanike, fotokopjuese, incizuese apo tjetër, pa pëlqimin paraprak me shkrim nga ana e botuesit.

Ky projekt mbështetet nga Departamenti i Shtetit Amerikan, përmes Byrosë Ndërkombëtare për Çështje të Narkotikëve dhe Sundim të Ligjit (INL).

*Përmbajtja e këtij raporti është përgjegjësi vetëm e Lëvizjes FOL dhe nuk i pasqyron pikëpamjet e Departamentit të Shtetit Amerikan.

Përmbajtja

1. Hyrje	6
2. Metodologjia	8
3. Përmbledhja ekzekutive	9
4. Performanca e sistemit prokurorial në trajtimin / zgjidhjen e lëndëve të dhunës në familje gjatë vitit 2021	13
4.1 Fluksi i lëndëve	18
4.2 Norma e zgjidhjes së lëndëve (clearance rate)	21
4.3 Norma e qarkullimit të lëndëve (case turnover ratio)	23
4.4 Indeksi i lëndëve të grumbulluara	25
4.5 Numri i aktakuzave të ngritura (për persona) në lidhje me rastet e dhunës në familje gjatë vitit 2021.....	27
4.6 Numri i aktakuzave të ngritura (për persona) në lidhje me rastet e dhunës në familje gjatë vitit 2021	29
5. Performanca e sistemit gjyqësor në zgjidhjen e lëndëve të dhunës në familje gjatë vitit 2021	31
5.1 Fluksi i lëndëve	36
5.2 Norma e zgjidhjes së lëndëve (clearance rate)	38
5.3 Norma e qarkullimit të lëndëve (case turnover ratio)	40
5.4 Kohëzgjatja e zgjidhjes së lëndëve (disposition time)	42
5.5 Indeksi i lëndëve të grumbulluara	44
6. Përfundim	46
7. Rekomandime	47

1. Hyrje

Dhuna në familje padyshim se përbën një dukuri të rëndë në shoqëri, e cila doemos që do të duhej të merrte përgjigjen më të ashpër të mundshme nga ana e shoqërisë dhe institucioneve shtetërore. Angazhimi shoqëror në drejtim të mbrojtjes nga këto vepra do të duhej të ishte minimumi jetik në kuptim të ruajtjes dhe ujitjes së vlerave të pastra të shoqërive demokratike dhe bashkëkohore. Veprimet e shoqërisë do të duhej të përktheheshin në normativa ligjore të përshtatshme në luftën gjithëpërfshirëse kundër dhunës në familje.

Ne bazë të hulumtimeve të ndryshme, dhuna në familje është një prej formave më të përhapura të kriminalitetit në shoqërinë kosovare, prandaj krijimi i mekanizmeve të rinj dhe forcimi i mekanizmeve ekzistues paraqitet si nevojë imanente për luftimin e kësaj dukurie. Kuadri ligjor dhe institucional në këtë fushë është kryesisht në përputhje me atë të Bashkimit Evropian dhe me standardet ndërkombëtare, por sfiduese mbetet çështja e zbatimit të tij.

Përkundër nivelit të përhapjes së këtij fenomeni, dhuna në familje vazhdon të mbetet një nga krimet më të paraportuara në shoqërinë tonë. Në bazë të raporteve dhe hulumtimeve të ndryshme të organizatave të shoqërisë civile në Kosovë, shumë gra dhunen në familje në Kosovë ende e konsiderojnë si një çështje private, prandaj dhuna me bazë gjinore shpesh kalon pa u vërejtur dhe nuk raportohet fare. Sipas këtyre raporteve, vlerësohet se një në çdo tri gra ka përjetuar dhunë fizike dhe/ose seksuale nga partneri, ndërsa një në çdo dhjetë gra ka përjetuar marrëdhënie seksuale të dhunshme ose akte të tjera seksuale të dhunshme në një moment të jetës së tyre.¹

Sipas një raporti tjetër hulumtues, gjatë periudhës korrik 2015–korrik 2021, numri i përgjithshëm i rasteve të dhunës në familje të raportuara në polici ishte 9,917, me një normë mesatare të rritjes prej rreth 20 % çdo vit, ndërsa 46 persona kanë përfunduar me fatalitet si pasojë e këtij fenomeni.²

Duhet të theksohet se edhe përhapja e pandemisë COVID-19 ka pasur ndikim në rritjen e numrit të rasteve të dhunës në familje. Statistikat tregojnë se Policia e Kosovës gjatë muajit mars 2020 ka pranuar raportime për 169 raste të dhunës në familje, përkatësisht 36 % më shumë se në muajin mars të një viti më parë, ndërsa vetëm në 6 muajt e parë të vitit 2021 janë raportuar 1374 raste.

Dhuna në familje parashihet në nenin 248 të Kodit Penal të Republikës së Kosovës, përkatësisht në nenin e fundit të kapitullit XXI të këtij kodi (Veprat penale kundër martesës dhe familjes). Sipas këtyre dispozitave, kushdo që kryen dhunë ose keqtrajtim fizik, psikologjik ose ekonomik me qëllim të cenimit të dinjitetit të personit tjetër brenda një marrëdhënieje familjare, dënohet me gjobë dhe me burgim deri në 3 vjet.³ Për më tepër, kur çfarëdo vepre në Kodin Penal kryhet brenda marrëdhënies familjare, do të konsiderohet si rrethanë rënduese.

1 Për më tepër, shih: http://www.kipred.org/repository/docs/Qasja_n%C3%AB_drejt%C3%ABsi_e_viktimave_t%C3%AB_dhun%C3%ABs_me_baz%C3%AB_gjinore_n%C3%AB_Kosov%C3%AB_P%C3%ABrfundimi_i_mosnd%C3%ABshkimit_t%C3%AB_autor%C3%AB_528871.pdf

2 Lëvizja FOL, "Byzlykët elektronik" – Fokusi në parandalimin e rasteve të dhunës në familje, dhjetor, 2021.

3 Kodi nr. 06/L-074, Kodi Penal i Republikës së Kosovës, neni 248, para.1

Duhet theksuar se Kodi i vjetër Penal i Republikës së Kosovës⁴, i cili tashmë është shfuqizuar, nuk e parashihte dhunën në familje si vepër penale të veçantë. Kryesit e këtyre veprave në atë kohë akuzoheshin për vepra të tjera penale të parashikuara në Kodin Penal, në formë të rëndë, si: *Kanosja (neni 185)*; *Ngacmimi (neni 186)*; *Sulmi (neni 187)*; *Lëndimi i lehtë trupor (neni 188)*; *Lëndim i rëndë trupor (neni 189)*, *Privimi i kundërligjshëm i lirisë (neni 196)*; *Tortura (neni 199)*; *Dhunimi (neni 230)*; *Sulmi seksual (neni 232)*; *Degradimi i integritetit seksual (neni 233)*; *Marrëdhëniet seksuale brenda familjes (neni 243)*; *Moslajmërimi i përgatitjes së veprave penale (neni 385)*; *Dhënia e ndihmës kryesve pas kryerjes së veprave penale (neni 388)*.

Sipas Raportit të Monitorimit në Drejtësi nga Misioni i BE-së për Sundimin e Ligjit (shtator 2019 – mars 2020)⁵, rrethanat rënduese shpesh nuk merren parasysh nga gjyqtarët gjatë nxjerrjes së dënimeve ose konsiderohen si të pa balancuara në lidhje me rrethanat lehtësuese, ndërsa arsyetimi i detajuar në lidhje me këto dënime ofrohet rrallë. Për më tepër, sipas këtij raporti, në shumë raste të dhunës në familje, të cilat përfshijnë përdorimin ose posedimin e armës, ky element shpeshherë nuk konsiderohet si faktor rëndues, edhe pse në Kodin Penal përshkruhet si i tillë.⁶

Sipas Raportit të Progresit për Kosovën për vitin 2021 të Komisionit Evropian, dhuna në familje vazhdon të jetë forma më e shpikatur e dhunës me bazë gjinore në Kosovë. Sipas këtij raporti, korniza ligjore dhe institucionale në këtë fushë është kryesisht në përputhje me standardet e BE-së dhe me ato ndërkombëtare. Për më tepër, sipas këtij raporti, ndjekja penale dhe gjykimi efektiv i rasteve (përfshirë shqiptimin e dënimit të duhur) mbeten të kufizuara. Ndër të tjera, raporti thekson: “[...] Ligji për Dhunën në Familje nuk është ende në përputhje me Kodin Penal të rishikuar dhe as me Konventën e Stambollit...[dhe] ..Strategjia dhe Plani i Veprimit për Mbrojtje nga Dhuna në Familje ka skaduar në vitin 2020, ndërsa ende nuk ka zëvendësim. Në përgjithësi, raportimi i dhunës në familje mbetet i ulët (1,632 raste në vitin 2020; 889 raste nga janari deri në maj 2021). Gjyqtarët dhe prokurorët duhet të familjarizohen me legjislacionin e ri dhe bazën e të dhënave për ndjekje penale dhe gjykimin efikas të rasteve (përfshirë shqiptimin e dënimit të duhur).”⁷

4 Kodi Penal i Republikës së Kosovës, nr. 04/L-082 (i shfuqizuar).

5 Misioni i BE-së për Sundimin e Ligjit në Kosovë, Raporti i Monitorimit në Drejtësi, Gjetjet dhe Rekomandimet shtator 2019–mars 2020.

6 Ibid.

7 Dokumenti i Punës së Stafit të Komisionit, *Raporti për Kosovën** 2021, Komunikata nga Komisioni për Parlamentin Evropian, Këshillin, Komitetin Ekonomik dhe Social Evropian, Komitetin e Rajoneve.

2. Metodologjia

Ky raport adreson çështjen e performancës dhe efikasitet të sistemit gjyqësor dhe atij prokurorial në zgjidhjen e lëndëve të dhunës në familje, si dhe shtjellon nivelin e ngarkesës së punës së këtyre institucioneve në zgjidhjen e këtyre lëndëve.

Raporti është bazuar në të dhënat statistikore zyrtare të pranuar nga Këshilli Prokurorial i Kosovës (KPK) dhe Këshilli Gjyqësor i Kosovës (KGJK) për vitin 2021, ndërsa për matjen e performancës së këtyre institucioneve mbi bazën e këtyre statistikave zyrtare, FOL ka përdorur metodologjinë e Komisionit Evropian për Efikasitetin e Drejtësisë (CEPEJ).⁸

Të gjitha statistikatat e paraqitura në këtë raport përfshijnë vetëm një grup të veprave penale, më saktësisht veprat penale të nenit 248 të Kodit Penal të Republikës së Kosovës, përkatësisht veprat penale të dhunës në familje. Këto statistika përfshijnë vetëm veprat penale me kryerës të njohur (PP).

Efikasiteti i shtatë prokurorive themelore, në njërën anë, dhe i shtatë gjykatave themelore të Kosovës, në anën tjetër, kanë qenë pjesë e monitorimit dhe e matjes së performancës në këtë raport. Kjo matje nuk përfshinë cilësinë e lëndëve dhe të zgjidhjes së tyre, cilësinë e punës së prokurorive dhe gjykatave, cilësinë e shërbimit të administratës apo integritetin dhe profesionalizmin e prokurorëve dhe gjyqtarëve, por vetëm analizën numerike (kuantitative) të zgjidhjes së tyre.

Fushat në të cilat FOL është bazuar për matjen e performancës së prokurorisë dhe gjyqësorit sipas indikatorëve përkatës, janë si në vijim: 1) fluksi i lëndëve; 2) norma e zgjidhjes së lëndëve; 3) norma e qarkullimit të lëndëve; 4) kohëzgjatja e trajtimit të lëndëve; si dhe 5) indeksi i lëndëve të grumbulluara.

Në pjesën e parë të raportit është analizuar performanca e sistemit prokurorial në trajtimin/zgjidhjen e lëndëve të dhunës në familje përmes indikatorëve të Komisionit Evropian për Efikasitetin e Drejtësisë (CEPEJ) në nivel të përgjithshëm dhe për secilën prokurori veç e veç, si dhe numri i aktakuzave për persona të ngritura nga secila prej këtyre prokurorive. Ndërsa në pjesën tjetër është analizuar performanca e sistemit gjyqësor në zgjidhjen e lëndëve të dhunës në familje përmes metodologjisë së CEPEJ, po ashtu në nivel të përgjithshëm dhe për secilën gjykatë veç e veç.

Ky është raporti i parë në lidhje me analizimin statistikor të veprave penale të dhunës në familje përmes metodologjisë së CEPEJ të bërë nga Lëvizja FOL, ndërsa matje të tilla për veprat penale të korrupsionit përmes kësaj metodologjie FOL ka bërë edhe në të kaluarën dhe të njëjtën do ta vazhdojë në mënyrë periodike edhe në muajt e ardhshëm.⁹

⁸ Komisioni Evropian për Efikasitetin e Drejtësisë (CEPEJ) është organ i Këshillit të Evropës, i cili përpaket të përmirësojë efikasitetin dhe funksionimin e drejtësisë në shtetet anëtare dhe të zhvillojë dhe zbatojë instrumentet praktike të miratuara nga Këshilli i Evropës për këtë qëllim. Duhet theksuar se raporti i Lëvizjes FOL nuk është i autorizuar nga Këshilli i Evropës dhe se formulat, edhe pse janë identike, nuk janë zyrtare.

⁹ Për më tepër, shih: Performanca e Prokurorisë në Luftën Kundër Korrupsionit 2017; Performanca e Prokurorisë në Zgjidhjen e Lëndëve të Korrupsionit gjatë vitit 2020; Performanca e sistemit prokurorial dhe gjyqësor në luftën kundër korrupsionit gjatë vitit 2021.

3. Përmbledhja ekzekutive

Matja e performancës së organeve të sistemit të drejtësisë është i domosdoshëm në analizimin e ndërveprimit sistemor dhe funksional, ku përmes të dhënave të paraqitura identifikohen faktorët konkret të funksionimit apo mosfunksionimit strukturor dhe organizues të sistemit të drejtësisë.

Me performancë të prokurorive dhe gjykatave nënkuptojmë rezultatet e arritura gjatë procesit të kryerjes së veprimeve dhe detyrave. Matja e performancës së cilësisë në thelb natyrisht nuk nënkupton vetëm marrjen e shifrave statistikore, mirëpo ajo ka për qëllim vlerësimin objektiv të punës së prokurorive dhe gjykatave në Republikën e Kosovës. Lidhur me këtë, vetëm përmes një metodologjie të analizës dhe vlerësimit të vazhdueshëm të sistemit të drejtësisë mund të gjenden mangësitë që pashmangshëm duhen përmirësuar.

Në bazë të të dhënave që i kemi siguruar dhe projektimit të tyre në bazë të metodologjisë së Komisionit Evropian për Efikasitetin e Drejtësisë (CEPEJ), në këtë përmbledhje do të përshkruajmë disa nga gjetjet kryesore të këtij raporti.

- Nga 3799 lëndët e dhunës në familje sa kanë qenë në punë në shtatë prokuroritë themelore në vitin 2021 (*1,113 prej të cilave të trashëguara nga vitet paraprake dhe 2666 lëndë të reja*), kanë arritur të zgjidhen gjithsej 2407 lëndë, përkatësisht 63 % e të gjitha lëndëve që kanë qenë në punë. Ndërkaq pjesa prej 1372 lëndëve kanë mbetur të pazgjidhura dhe janë bartur për vitin 2022. Ndërsa shtatë gjykatat themelore të Republikës së Kosovës gjatë vitit 2021 gjithsej në punë i kanë pasur 1312 lëndë të dhunës në familje (*75 prej të cilave kanë qenë të trashëguara nga vitet paraprake dhe 1237 lëndë të reja*), prej të cilave kanë arritur të zgjidhin 895 lëndë, apo 68 % të të gjitha lëndëve të dhunës në familje që i kanë pasur në punë.
- Sfiduese në organet e sistemit të drejtësisë vazhdon të mbetet bartja e numrit të madh të lëndëve nga viti në vit. Në vitin 2021, në shtatë prokuroritë themelore të Republikës së Kosovës ishin bartur gjithsej 1113 lëndë të dhunës në familje nga vitet paraprake, apo 29 % e të gjitha lëndëve në punë. Ndërsa në gjykatat themelore të Republikës së Kosovës në vitin 2021 ishin bartur 75 lëndë të dhunës në familje nga vitet paraprake, përkatësisht 6 % e lëndëve që kanë qenë në punë në vitin 2021. Ndërkaq për vitin 2022, shtatë prokuroritë themelore kanë bartur gjithsej 1372 lëndë, ndërsa shtatë gjykatat themelore kanë bartur 417 lëndë të dhunës në familje.
- Norma mesatare e zgjidhjes së lëndëve të dhunës në familje në shtatë prokuroritë themelore të Republikës së Kosovës për vitin 2021 rezulton të jetë 90 %, që nënkupton se numri i lëndëve të zgjidhura gjatë kësaj periudhe ishte më i ulët se numri i lëndëve të reja të pranuar gjatë vitit. Ndërsa norma mesatare e zgjidhjes së lëndëve të dhunës në familje në të gjitha gjykatat themelore gjatë vitit 2021 ishte 72 %, që nënkupton se numri i lëndëve të zgjidhura gjatë kësaj periudhe (895 lëndë) ishte dukshëm më i ulët se numri i lëndëve të reja të krijuara gjatë vitit (1237 lëndë).
- Norma mesatare e qarkullimit të lëndëve në shtatë prokuroritë themelore gjatë kësaj periudhe ishte 1.75, që është krijuar mbi faktin se numri i lëndëve të zgjidhura gjatë kësaj periudhe ishte dukshëm më i madh në raport me lëndët që kanë mbetur të pazgjidhura, e janë bartur për vitin 2022. Ndërsa norma mesatare e qarkullimit të lëndëve në shtatë gjykatat themelore të Republikës

së Kosovës gjatë vitit 2021 ishte arritur 2.14, meqë numri i lëndëve të zgjidhura gjatë kësaj periudhe ishte dyfish më i lartë në raport me numrin e lëndëve që kishin mbetur të pazgjidhura, e që janë bartur në vitin 2022.

- Indeksi mesatar i lëndëve të grumbulluara në shtatë prokuroritë themelore gjatë vitit 2021 është arritur në 0.46 dhe ka rrjedhur si pasojë e faktit se numri i lëndëve të dhunës në familje të trashëguara nga viti paraprak (1113 lëndë) është më i ulët në raport me numrin e lëndëve të zgjidhura gjatë këtij viti (2407 lëndë). Ndërsa indeksi i lëndëve të grumbulluara në shtatë gjykatat themelore Kosovës është dukshëm më i ulët, përkatësisht 0.08, për shkak se numri i lëndëve të trashëguara nga viti paraprak ishte dukshëm më i ulët (75 lëndë), se numri i lëndëve të zgjidhura gjatë këtij viti (895 lëndë).
- Me fluksin më të madh të lëndëve të dhunës në familje gjatë vitit 2021 është përballur Prokuroria Themelore e Prishtinës, e cila në punë ka pasur 1554 lëndë. Ndërkaq prokuroria me fluksin më të ulët të lëndëve të dhunës në familje gjatë vitit 2021 ka qenë Prokuroria Themelore e Gjilanit, e cila në punë ka pasur gjithsej 215 lëndë të dhunës në familje. Ndërsa edhe në gjykatat themelore të Republikës së Kosovës, me fluksin më të madh të lëndëve të dhunës në familje është përballur Gjykata Themelore e Prishtinës, me 471 lëndë në punë, ndërsa me fluksin më të ulët të këtyre lëndëve është përballur Gjykata Themelore e Ferizajt, me gjithsej 88 lëndë të dhunës në familje në punë.
- Sipas statistikave të përgjithshme të siguruar nga Këshilli Prokurorial i Kosovës (KPK), prokuroria që ka arritur rezultatet më të mira në zgjidhjen/trajtimin e rasteve të dhunës në familje gjatë kësaj periudhe është *Prokuroria Themelore e Gjilanit* e cila gjatë kësaj periudhe ka arritur normën më të lartë të qarkullimit të lëndëve (42 %), indeksin më të ulët të lëndëve të grumbulluara (0.01), kohën më të shkurtër të nevojshme për zgjidhjen e lëndëve që këtë vit kishin ngelur të pazgjidhura (9 ditë). Me fjalë të tjera, nga 215 lëndë të dhunës në familje sa ka pasur në punë kjo prokurori, ka arritur të zgjidh 210 lëndë, apo 98 % të të gjitha lëndëve të dhunës në familje që i ka pasur në punë gjatë vitit 2021.
- Ndërkaq prokuroria me rezultatet më të dobëta në trajtimin e lëndëve të dhunës në familje gjatë vitit 2021 ishte *Prokuroria Themelore e Prishtinës*, e cila nga 1554 lëndë sa ka pasur në punë gjatë vitit 2021, ka arritur të zgjidh/trajtoj vetëm 563 prej tyre, apo 36 % të të gjitha lëndëve që i ka pasur në punë. Kjo prokurori gjatë kësaj periudhe ka arritur normën më të ulët të zgjidhjes së lëndëve (71 %), normën më të ulët të qarkullimit të lëndëve (0.56 %), kohën më të gjatë të nevojshme për zgjidhjen e lëndëve që këtë vit kishin ngelur të pazgjidhura (651 ditë), si dhe indeksin më të lartë të lëndëve të grumbulluara (1.36). Me fjalë të tjera, nga 1554 lëndë të dhunës në familje sa ka pasur në punë kjo prokurori, ka arritur të zgjidh/trajtoj 563 lëndë, apo 36 % të të gjitha lëndëve që i ka pasur në punë gjatë vitit 2021.
- Ndërsa sipas të dhënave të përgjithshme të siguruar nga Këshilli Gjyqësor i Kosovës (KGJK), rezultatet më të mira në zgjidhjen e lëndëve të dhunës në familje gjatë vitit 2021 i ka arritur, po ashtu, Gjykata Themelore e Gjilanit, e cila gjatë kësaj periudhe e ka arritur normën më të lartë të qarkullimit të lëndëve (11.75), indeksin më të ulët të lëndëve të grumbulluara (0.01), si dhe kohën më të shkurtër të nevojshme për zgjidhjen e lëndëve që këtë vit kishin mbetur të pazgjidhura (31 ditë). Me fjalë të tjera, nga 102 lëndë të dhunës në familje sa ka pasur në punë kjo gjykatë, ka arritur të zgjidh 94 lëndë, apo 92 % të të gjitha lëndëve që i ka pasur në punë gjatë vitit 2021.

- Ndërsa gjykata me rezultatet më të dobëta në zgjidhjen e lëndëve të dhunës në familje gjatë vitit 2021 është Gjykata Themelore e Pejës, e cila nga 198 lëndë të dhunës në familje sa ka pasur në punë gjatë vitit 2021, ka arritur të zgjidh vetëm 98 prej tyre, apo 49 %. Kjo gjykatë gjatë kësaj periudhe e ka arritur normën më të ulët të zgjidhjes së lëndëve (55%), normën më të ulët të qarkullimit të lëndëve (0.98), indeksin më të lartë të lëndëve të grumbulluara (0.19), si dhe kohën më të gjatë të nevojshme për zgjidhjen e lëndëve që këtë vit kishin ngelur të pazgjidhura (372 ditë).
- Sipas të dhënave të siguruara nga Këshilli Prokurorial i Kosovës, shtatë prokuroritë themelore gjatë vitit 2021 kishin ngritur aktakuza ndaj 2244 personave në lidhje me veprat penale të dhunës në familje.

Performanca e sistemit prokurorial në trajtimin /zgjidhjen e lëndëve të dhunës në familje gjatë vitit 2021

4. Performanca e sistemit prokurorial në trajtimin / zgjidhjen e lëndëve të dhunës në familje gjatë vitit 2021

Analiza e performancës së punës së sistemit prokurorial në trajtimin e rasteve nga dhuna në familje është veprim i domosdoshëm në kuptim të vlerësimit të përpjekjeve institucionale dhe pritjes së rezultateve në luftimin e kësaj dukurie. Arritja e një niveli të kënaqshëm të vëllimit të veprimeve institucionale në parandalimin dhe luftimin e këtij fenomeni, padyshim se më së miri përkthehet dhe shihet në rezultatet statistikore dhe empirike të punës së institucioneve brenda sistemit prokurorial.

Duke i analizuar përparësitë dhe shpërfaqur dobësitë në punën e prokurorive gjatë trajtimit të lëndëve të dhunës në familje, do të mund të kontribuojmë në pasqyrimin e situatës së përgjithshme të luftimit të këtij fenomeni. Performanca e mirë e prokurorive në trajtimin e lëndëve të dhunës në familje, pra efikasiteti në ndjekjen e personave të involvuar në këto vepra penale, nënkupton respektimin e plotë të ligjeve dhe prioriteteve të vendosura nga ana e Këshillit Prokurorial. Në vijim janë paraqitur indikatorët matës të efikasitetit të punës së shtatë prokurorive themelore në përgjithësi në zgjidhjen e lëndëve të dhunës në familje në vitin 2021.

Ndërsa pasqyra e përgjithshme me të dhënat e sistemit prokurorial, në të cilët janë bazuar këta indikatorë, është paraqitur në tabelën e mëposhtme.

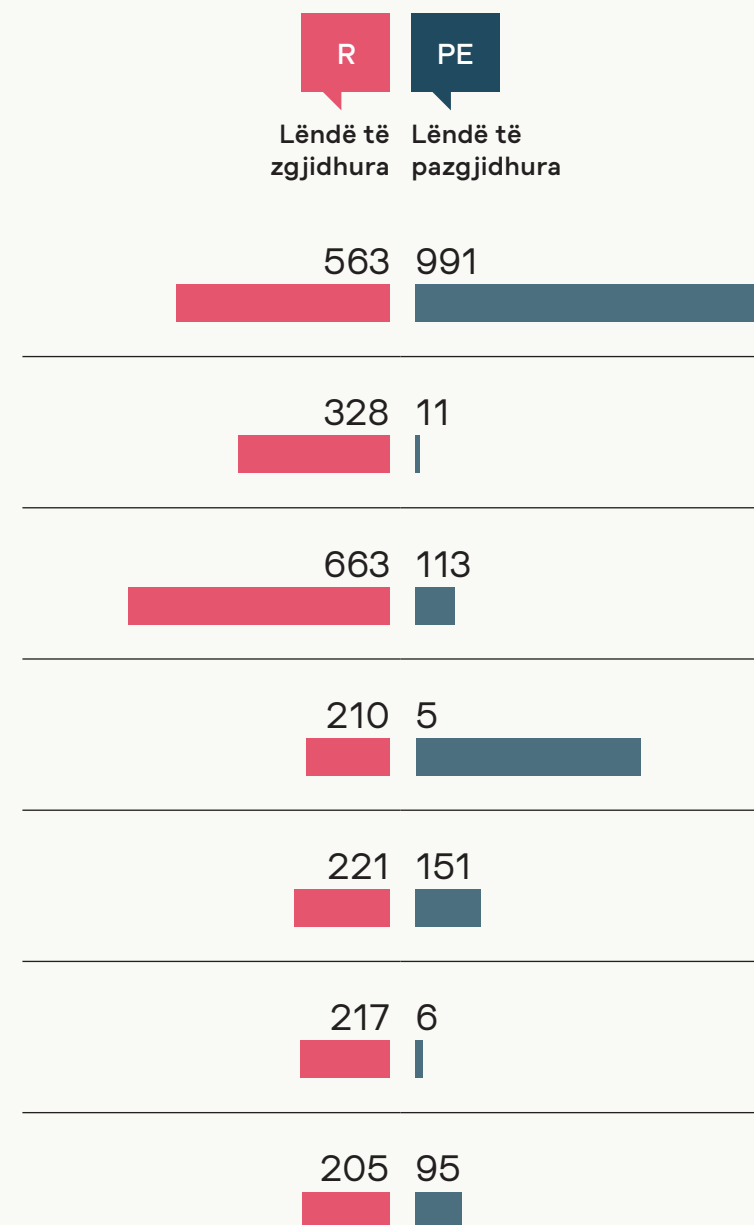
	PS Lëndë të trashëguara	I Lëndë të reja	LP Gjithsej lëndë në punë
 Prokuroria Themelore në Prishtinë	766	788	1554
 Prokuroria Themelore në Prizren	34	305	339
 Prokuroria Themelore në Pejë	48	728	776
 Prokuroria Themelore në Gjiilan	3	212	215
 Prokuroria Themelore në Mitrovicë	202	170	372
 Prokuroria Themelore në Ferizaj	4	219	223
 Prokuroria Themelore në Gjakovë	56	244	300

TOTAL:

1113

2666

3799

2407

1372

TABELA 1.

Pasqyra e përgjithshme e performancës së shkallës së parë të sistemit prokurorial në zgjidhjen e lëndëve të dhunës në familje gjatë vitit 2021.

4.1 Fluksi i lëndëve

Një prej vështirësive më të mëdha në menaxhimin sa më efikas dhe cilësor të lëndëve nga ana e prokurorive është fluksi i madh i lëndëve. Pra, fluksi i lëndëve është tregues bazë i ngarkesës në punë dhe përfshin lëndët e reja, lëndët e zgjidhura dhe lëndët në pritje të zgjidhjes.

Numri i lëndëve të reja nënkupton numrin e lëndëve që futen në sistem dhe që kërkojnë veprim nga prokurorët, ndërsa numri i lëndëve të zgjidhura është përgjigjja që jep sistemi prokurorial, pra numri i lëndëve që janë trajtuar.¹⁰

Ndërkaq lëndët që priten të trajtohen janë numri i lëndëve që mbeten për t'u zgjidhur nga prokuroria në një kohë të caktuar dhe si të tilla janë lëndë që barten në vitin e ardhshëm. Në analizë nuk është përfshirë faza fillestare, pra faza e hetimit apo e mbledhjes së informatave para se ato të kthehen në kallëzime penale. Në raport pra janë përfshirë vetëm kallëzimet penale të dërguara në prokurori dhe adresimi i tyre nga ana e sistemit prokurorial.

Fluksi i lëndëve përmes metodologjisë së Komisionit Evropian për Efikasitetin e Drejtësisë (CEPEJ) shprehet përmes kësaj formule:

$$LP \text{ (lëndë në punë)} = PS \text{ (lëndë të pazgjidhura në fillim të periudhës raportuese)} + I \text{ (lëndë të reja)}$$

Gjatë periudhës janar–dhjetor 2021, gjithsej raste në punë në shtatë prokuroritë themelore në lidhje me veprat penale të *dhunës në familje* kanë qenë **3779 lëndë**.

Në këtë numër, pra, kanë kontribuar lëndët e bartura nga viti paraprak (1,113 lëndë), si dhe lëndët e reja të krijuara gjatë vitit (2,666 lëndë). Pra, shprehur në përqindje, mesatarisht 29% e lëndëve të dhunës në familje në punë të shtatë prokurorive ishin të bartura nga viti paraprak, ndërsa 71% e lëndëve ishin lëndë të reja, të krijuar gjatë vitit 2021.

Në tabelën e mëposhtme është paraqitur fluksi i lëndëve të shtatë prokurorive themelore veç e veç gjatë vitit 2021.

¹⁰ Trajtimi dhe zgjidhja mund të shërbejnë si fjalë që zëvendësojnë njëra-tjetrën. Për gjykata përdoret fjala "zgjidh" kurse për prokurori "trajton". Kjo pasi lënda në prokurori nuk konsiderohet e zgjidhur pa një vendim të gjykatës.

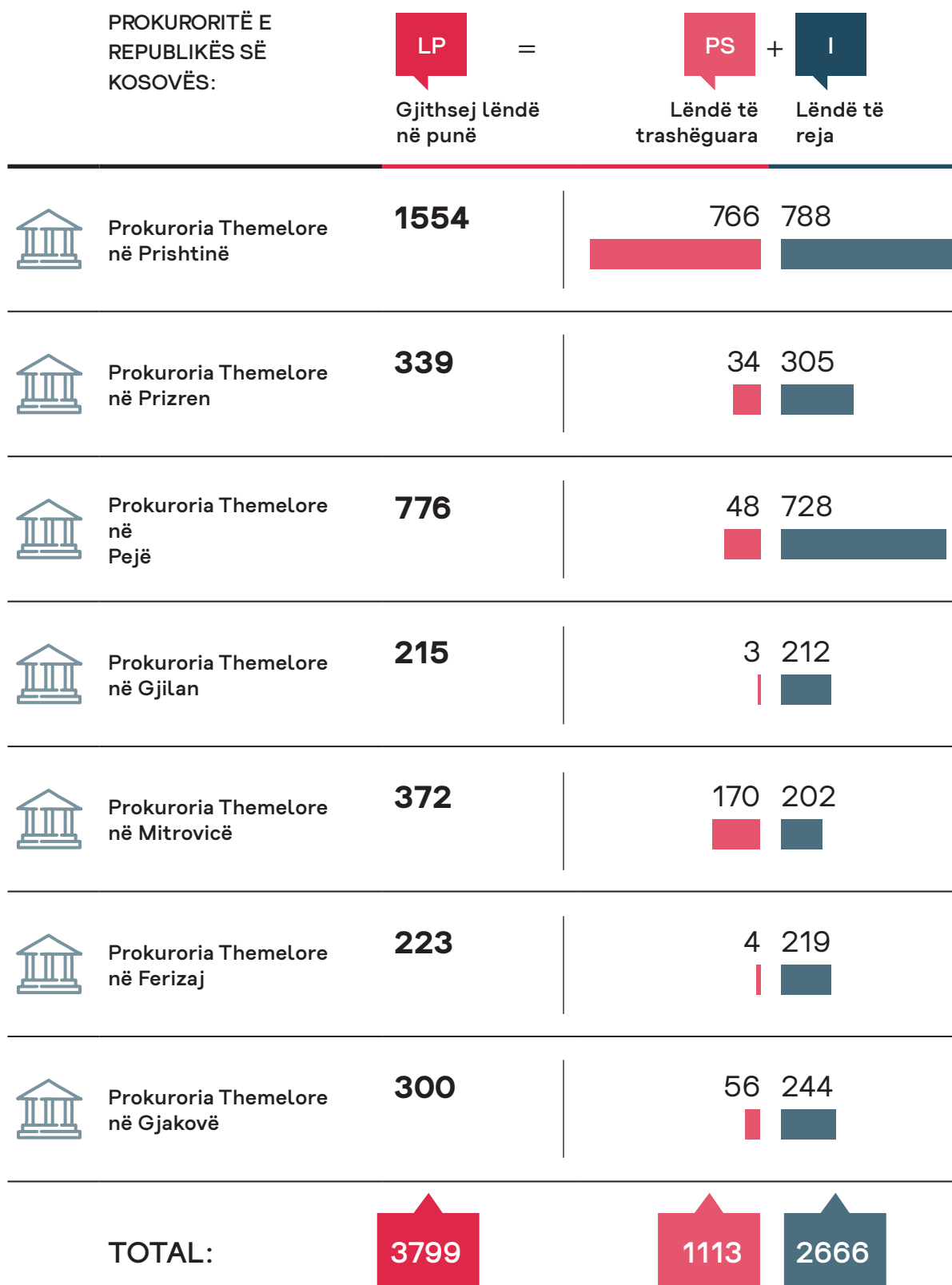

TABELA 2. Fluksi i lëndëve të dhunës në familje në shtatë prokuroritë themelore gjatë vitit 2021.

Sipas tabelës së paraqitur më lartë, rezulton se me fluksin më të lartë të lëndëve të dhunës në familje gjatë vitit 2021 është përballur:

1	<i>Prokuroria Themelore e Prishtinës</i>	1554 lëndë
----------	--	------------

2	<i>Prokuroria Themelore e Pejës</i>	776 lëndë
----------	-------------------------------------	-----------

3	<i>Prokuroria Themelore e Mitrovicës</i>	372 lëndë
----------	--	-----------

Ndërsa me fluksin më të ulët të lëndëve të dhunës në familje gjatë vitit 2021 është përballur:

1	<i>Prokuroria Themelore e Gjilanit</i>	215 lëndë
----------	--	-----------

2	<i>Prokuroria Themelore e Ferizajt</i>	223 lëndë
----------	--	-----------

3	<i>Prokuroria Themelore e Gjakovës</i>	300 lëndë
----------	--	-----------

4.2 Norma e zgjidhjes së lëndëve (clearance rate)

Norma e zgjidhjes së lëndëve është një indikator i rëndësishëm që mat raportin midis numrit të lëndëve të reja (I) dhe numrit të lëndëve të zgjidhura (R).

Pra në kuadër të matjes, në këtë indikator nuk përfshihen numri i lëndëve të trashëguara nga viti paraprak. Si i tillë, ky indikator tregon performancën e një prokurorie të shprehur në përqindje, si dhe tregon për kapacitetin punues të prokurorive në zgjidhjen e lëndëve të reja. Norma ideale e zgjidhjes së lëndëve do të duhej të ishte 100 %, që nënkupton se sistemi zgjidh aq lëndë sa pranon gjatë vitit.

Norma e zgjidhjes së lëndëve sipas metodologjisë së Komisionit Evropian për Efikasitetin e Drejtësisë (CEPEJ) shprehet përmes kësaj formule:

$$\text{Norma e zgjidhjes së lëndëve \%} = \frac{\text{lëndët e zgjidhura (R)}}{\text{lëndët e reja (I)}} \times 100$$

Rrjedhimisht sipas kësaj formule, norma mesatare e zgjidhjes së lëndëve të dhunës në familje gjatë vitit 2021 në shtatë prokuroritë themelore është si vijon:

$$\text{Norma e zgjidhjes së lëndëve \%} = \frac{2407}{2666} \times 100 = 90\%$$

Pra sipas kësaj formule, numri i lëndëve të dhunës në familje të zgjidhura gjatë vitit 2021 ishte 2407, numri i lëndëve të reja të pranuar gjatë vitit 2021 ishte 2666, norma e zgjidhjes së lëndëve të dhunës në familje gjatë vitit 2021 del të jetë 90 %.

Pra numri i lëndëve të reja të pranuar gjatë vitit 2021 ishte ndjeshëm më i lartë në raport me lëndët e zgjidhura gjatë këtij viti, që nënkupton mungesë të kapaciteteve për zgjidhjen e lëndëve të reja dhe krijon ngarkesë në të ardhmen me çështje paraprake.

Me fjalë të tjera, nga 3779 lëndë të dhunës në familje që ishin në punë gjatë vitit 2021 (këtu përfshihen lëndët e trashëguara nga vitet paraprake dhe lëndët e reja të krijuara gjatë vitit), prokuroritë kanë arritur të zgjedhin 2407 lëndë, përkatësisht 64% të lëndëve, ndërsa pjesa tjetër prej 1372 lëndësh kanë mbetur të pazgjidhura dhe janë bartur për vitin 2022.

Ndërkaq norma e zgjidhjes së lëndëve të dhunës në familje në secilën prokurori themelore gjatë vitit 2021 është paraqitur në tabelën e mëposhtme.

PROKURORITË E REPUBLIKËS
SË KOSOVËS:

$$\text{Norma e zgjidhjes së lëndëve \%} = \frac{\text{lëndët e zgjidhura (R)}}{\text{lëndët e reja (I)}} \times 100$$

	Prokuroria Themelore në Prishtinë	$\frac{563}{788} \times 100 = 71\%$	
	Prokuroria Themelore në Prizren	$\frac{328}{305} \times 100 = 108\%$	
	Prokuroria Themelore në Pejë	$\frac{663}{728} \times 100 = 91\%$	
	Prokuroria Themelore në Gjilan	$\frac{210}{212} \times 100 = 99\%$	
	Prokuroria Themelore në Mitrovicë	$\frac{221}{170} \times 100 = 130\%$	
	Prokuroria Themelore në Ferizaj	$\frac{217}{218} \times 100 = 99\%$	
	Prokuroria Themelore në Gjakovë	$\frac{205}{244} \times 100 = 86\%$	
TOTAL:		$\frac{2407}{2666} \times 100 = 90\%$	

TABELA 3. Norma e zgjidhjes së lëndëve të dhunës në familje gjatë vitit 2021 në shtatë prokuroritë themelore.

Sipas tabelës së paraqitur më lartë, rezulton se normën më të lartë të zgjidhjes së lëndëve të dhunës në familje gjatë vitit 2021 e ka arritur:

- PROKURORIA THEMELORE NË MITROVICË **↑(130%)**, e cila ka arritur të zgjidh 221 lëndë të dhunës në familje, ndërsa ka pasur 170 lëndë të reja të krijuara gjatë vitit 2021.

Ndërsa normën më të ulët të zgjidhjes së lëndëve të dhunës në familje e ka arritur:

- PROKURORIA THEMELORE NË PRISHTINË **↓(71%)**, e cila ka arritur të zgjidh 563 lëndë të dhunës në familje, ndërsa i ka pasur 788 lëndë të reja të krijuara gjatë vitit 2021.

4.3 Norma e qarkullimit të lëndëve (case turnover ratio)

Norma e qarkullimit të lëndëve mat raportin mes numrit të lëndëve të zgjidhura dhe numrit të lëndëve të pazgjidhura brenda një viti. Pra kjo normë e mat frekuencën me të cilën sistemi e zëvendëson numrin e lëndëve të reja. Formula e Komisionit Evropian për Matjen e Efikasitetit të Drejtësisë përdor numrin e lëndëve të zgjidhura në fund të periudhës raportuese dhe e pjesëton me numrin e lëndëve të pazgjidhura, duke nxjerrë normën e qarkullimit të lëndëve.

Me fjalë të tjera, norma qarkullimit të lëndëve mat se sa shpejt sistemi (në këtë rast i prokurorisë) i trajton lëndët që i pranon—që ndryshe i bie se sa shumë kohë merr sistemi për zgjedhjen e një lënde.

Norma e qarkullimit të lëndëve përmes metodologjisë së Komisionit Evropian për Matjen e Efikasitetit të Drejtësisë (CEPEJ) shprehet përmes kësaj formule:

$$\text{Norma e qarkullimit të lëndëve} = \frac{\text{lëndët e zgjidhura (R)}}{\text{lëndët pa zgjidhura (PE)}}$$

Rrjedhimisht nga kjo formulë, norma mesatare e qarkullimit të lëndëve të dhunës në familje në të gjitha prokuroritë themelore gjatë vitit 2021 është:

$$\text{Norma e qarkullimit të lëndëve} = \frac{2407}{1372} = 1.75\%$$

Norma ideale e qarkullimit të lëndëve do të duhej të ishte të paktën 1, që nënkupton se sistemi zgjidh po aq lëndë sa pranon gjatë vitit dhe nuk ka bartur asnjë lëndë për vitin e ardhshëm. Ndërsa, në këtë rast norma e qarkullimit të lëndëve është pak më e madhe se 1, që nënkupton se në rastin konkret ka diferencë të vogël në raport me normën ideale të qarkullimit të lëndëve.

Norma e zgjidhjes së lëndëve të dhunës në familje gjatë vitit 2021 në secilën prej shtatë prokurorive themelore është paraqitur në tabelën e mëposhtme.

**PROKURORITË E
REPUBLIKËS SË KOSOVËS:**

$$\text{Norma e qarkullimit të lëndëve} = \frac{\text{lëndët e zgjidhura (R)}}{\text{lëndët pa zgjidhura (PE)}}$$

	Prokuroria Themelore në Prishtinë	$\frac{563}{991} = 0.56\%$	
	Prokuroria Themelore në Prizren	$\frac{328}{11} = 29.81\%$	
	Prokuroria Themelore në Pejë	$\frac{663}{113} = 5.86\%$	
	Prokuroria Themelore në Gjilan	$\frac{210}{5} = 42\%$	
	Prokuroria Themelore në Mitrovicë	$\frac{221}{151} = 1.46\%$	
	Prokuroria Themelore në Ferizaj	$\frac{217}{6} = 36.16\%$	
	Prokuroria Themelore në Gjakovë	$\frac{205}{95} = 2.15\%$	

$$\text{TOTAL: } \frac{2407}{1372} = 1.75\%$$

TABELA 4. Norma e qarkullimit të lëndëve të dhunës në familje gjatë vitit 2021 në shtatë prokuroritë themelore.

Sipas të dhënave të paraqitura në tabelën më lartë, rezultojnë se normën më të lartë të qarkullimit të lëndëve të dhunës në familje në vitin 2021 e ka arritur:

- PROKURORIA THEMELORE E GJILANIT **↑(42%)**, e cila ka arritur të zgjidh 210 lëndë të dhunës në familje, ndërsa vetëm 5 lëndë i ka bartur për vitin 2022.

Ndërsa normën më të ulët të qarkullimit të lëndëve e ka arritur:

- PROKURORIA THEMELORE E PRISHTINËS **↓(0.56%)**, e cila ka arritur të zgjidh 563 lëndë të dhunës në familje, ndërsa 991 i ka bartur për vitin 2022.

4.4 Kohëzgjatja e zgjidhjes së lëndëve (disposition time)

Komisioni Evropian i Efikasitetit të Drejtësisë (CEPEJ) kërkon që sistemi i drejtësisë të raportoj një indikatorë të kohëzgjatjes së përfundimit të lëndëve, që kalkulohet në dy hapa.

Së pari, numri i lëndëve të zgjidhura gjatë periudhës raportuese pjesëtohet me numrin e lëndëve të pazgjidhura në fund të periudhës raportuese, që njihet si normë e qarkullimit të lëndëve.¹¹

Së dyti, kjo normë e qarkullimit të lëndës pjesëtohet me 365, kështu që indikator i kohëzgjatjes së zgjidhjes së lëndëve mund të shprehet me numrin e ditëve, për të cilin CEPEJ sugjeron se e thjeshtëzon kuptimin e marrëdhënies mes numrit të lëndëve të zgjedhura gjatë periudhës raportuese dhe numrit të lëndëve që priten të zgjidhen (lëndët e bartura).¹²

Bazuar në normën e qarkullimit të lëndëve, kohëzgjatja e përfundimit të lëndëve sipas metodologjisë së Komisionit Evropian për Efikasitetin e Drejtësisë (CEPEJ) formulohet në këtë mënyrë:

$$\text{Kohëzgjatja e përfundimit të lëndëve} = \frac{365}{\text{norma e qarkullimit të lëndëve}}$$

Pra numri 365 është numri i ditëve brenda një viti, i cili pjesëtohet me normën e qarkullimit të lëndëve të shtatë prokurorive themelore për vitin 2021.

Komisioni Evropian i Efikasitetit të Drejtësisë (CEPEJ) kërkon që sistemi i drejtësisë të raportoj një indikatorë të kohëzgjatjes së përfundimit të lëndëve të cilat kishin mbetur të pazgjidhura gjatë kësaj periudhe.

Kohëzgjatja e përfundimit të lëndëve që gjatë vitit 2021 kishin mbetur të pazgjidhura në secilën prokurori themelore veç e veç është paraqitur në tabelën e mëposhtme.

¹¹ Për më tepër, shih: https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/file_import/european-semester_thematic-factsheet_effective-justice-systems_en_0.pdf

¹² Po aty.

PROKURORITË E

REPUBLIKËS SË KOSOVËS: **Kohëzgjatja e përfundimit të lëndëve** = $\frac{365}{\text{norma e qarkullimit të lëndëve}}$

	Prokuroria Themelore në Prishtinë	$\frac{365}{0.56} = 651$	
	Prokuroria Themelore në Prizren	$\frac{365}{29.81} = 12$	
	Prokuroria Themelore në Pejë	$\frac{365}{5.86} = 62$	
	Prokuroria Themelore në Gjilan	$\frac{365}{42} = 9$	
	Prokuroria Themelore në Mitrovicë	$\frac{365}{1.46} = 250$	
	Prokuroria Themelore në Ferizaj	$\frac{365}{36.16} = 10$	
	Prokuroria Themelore në Gjakovë	$\frac{365}{2.15} = 170$	

TABELA 5.

Kohëzgjatja e zgjidhjes së lëndëve të dhunës në familje që nuk janë zgjidhur gjatë vitit 2021 në shtatë prokuroritë themelore.

Sipas tabelës së paraqitur më lartë, rezulton se kohë më e shkurtër për zgjidhjen e lëndëve të dhunës në familje që në këtë viti kishin ngelur të pazgjidhura i duhet:

- PROKURORISË THEMELORE TË GJILANIT (**9 DITË**), e cila i kishte bartur vetëm 5 lëndë të dhunës në familje për vitin 2022.

Ndërsa indeksin më të lartë të lëndëve të grumbulluara e ka arritur:

- PROKURORIA THEMELORE E PRISHTINËS (**651 DITË**), e cila i kishte bartur 991 lëndë të dhunës në familje për vitin 2022.

4.5 Indeksi i lëndëve të grumbulluara

Një prej problemeve kryesore që raportohet në sistemin e drejtësisë në Kosovë është numri i madh i lëndëve të grumbulluara ndër vite. Prokuroritë, ashtu sikurse gjykatat, vazhdojnë të përballen me lëndë të vjetra që bëhen barrë e ngarkesë e rëndë, e që barten vit pas viti.

Zgjatja e trajtimit të lëndëve dhe numri i madh i lëndëve të bartura bën që të rritet mosbesimi i qytetarëve në institucionet e drejtësisë, pasi ata duhet të presin me vite të tëra që sistemi të merret me lëndët e tyre dhe të ndaj drejtësi për to.

Pra indikator kyç i performancës së prokurorive është edhe indeksi i lëndëve të grumbulluara. Ky indikator determinohet nga numri i lëndëve të pazgjidhura në fillim të periudhës raportuese, në pjesëtim me numrin e lëndëve të zgjidhura gjatë periudhës raportuese.

Indeksi i lëndëve të grumbulluara, përmes metodologjisë së Komisionit Evropian për Efikasitetin e Drejtësisë shprehet përmes kësaj formule:

$$\text{Indeksi i lëndëve të grumbulluara} = \frac{\text{lëndët e trashëguara (PS)}}{\text{lëndët e zgjidhura (R)}}$$

Rrjedhimisht sipas kësaj formule, indeksi i lëndëve të grumbulluara të shtatë prokurorive themelore është:

$$\text{Indeksi i lëndëve të grumbulluara} = \frac{1113}{2407} = 0.46$$

Nëse në këtë rast do të zgjidheshin 1113 lëndë, nënkupton se sistemi ka zgjidhur aq lëndë sa ka trashëguar, dhe si e tillë vlera do të ishte 0. Ndërsa në rastin konkret nënkuptohet se prokuroria ka zgjidhur dukshëm më shumë lëndë se sa ka trashëguar nga viti paraprak.

Indeksi i lëndëve të dhunës në familje të grumbulluara në shtatë prokuroritë themelore është paraqitur në tabelën e mëposhtme:

PROKURORITË E

REPUBLIKËS SË KOSOVËS:

$$\text{Indeksi i lëndëve të grumbulluara} = \frac{\text{lëndët e trashëguara (PS)}}{\text{lëndët e zgjidhura (R)}}$$

	Prokuroria Themelore në Prishtinë	$\frac{766}{563} = 1.36$	
	Prokuroria Themelore në Prizren	$\frac{34}{328} = 0.10$	
	Prokuroria Themelore në Pejë	$\frac{48}{663} = 0.07$	
	Prokuroria Themelore në Gjiilan	$\frac{3}{210} = 0.01$	
	Prokuroria Themelore në Mitrovicë	$\frac{202}{221} = 0.90$	
	Prokuroria Themelore në Ferizaj	$\frac{4}{217} = 0.01$	
	Prokuroria Themelore në Gjakovë	$\frac{56}{205} = 0.27$	
TOTAL:		$\frac{1113}{2407} = 0.46$	

TABELA 6. Indeksi i lëndëve të grumbulluara gjatë vitit 2021 në shtatë prokuroritë themelore.

Sipas të dhënave të paraqitura në tabelën më lartë, rezulton se indeksin më të ulët të lëndëve të grumbulluara e ka arritur:

- PROKURORIA THEMELORE E GJILANIT ↓(0.01), e cila kishte trashëguar 3 lëndë nga vitet paraprake, ndërsa kishte zgjidhur 215 lëndë, si dhe Prokuroria Themelore e Ferizajt (0.01), e cila kishte trashëguar 4 lëndë nga vitet paraprake, ndërsa kishte zgjidhur 217 lëndë.

Ndërsa normën më të ulët të qarkullimit të lëndëve e ka arritur:

- PROKURORIA THEMELORE E PRISHTINËS ↑(1.36), e cila kishte bartur 766 lëndë nga vitet paraprake, ndërsa kishte arritur të zgjidh vetëm 563 lëndë.

4.6 Numri i aktakuzave të ngritura (për persona) në lidhje me rastet e dhunës në familje gjatë vitit 2021

Sipas të dhënave të pranuara nga Këshilli Prokurorial i Kosovës, shtatë prokuroritë themelore të Republikës së Kosovës gjatë vitit 2021 kanë ngritur aktakuza për gjithsej 2244 persona të përfshirë në lidhje me veprat penale të dhunës në familje.

Numri i aktakuzave të ngritura në lidhje me veprat penale të dhunës në familje (për persona) nga secila prokurori themelore gjatë vitit 2021, është paraqitur në tabelën e mëposhtme.

PROKURORITË E REPUBLIKËS SË KOSOVËS:		Numri i aktakuzave për persona:	
	Prokuroria Themelore në Prishtinë	427	
	Prokuroria Themelore në Prizren	355	
	Prokuroria Themelore në Pejë	646	
	Prokuroria Themelore në Gjiilan	216	
	Prokuroria Themelore në Mitrovicë	179	
	Prokuroria Themelore në Ferizaj	226	
	Prokuroria Themelore në Gjakovë	195	
TOTAL:		2244	

TABELA 7.

Numri i aktakuzave për dhunë në familje (për persona) të ngritura gjatë vitit 2021 në shtatë prokuroritë themelore.

Sipas tabelës së paraqitur më sipër, numri më i madh i aktakuzave për persona të ngritura gjatë vitit 2021 ishin nga Prokuroria Themelore e Pejës, përkatësisht 646 persona, duke u pasuar nga Prokuroria Themelore e Prishtinës, përkatësisht me 427 aktakuza për persona.

Performanca e sistemit gjyqësor në zgjidhjen e lëndëve të dhunës në familje gjatë vitit 2021

5. Performanca e sistemit gjyqësor në zgjidhjen e lëndëve të dhunës në familje gjatë vitit 2021

Gjykatat e Republikës së Kosovës janë autoriteti kryesor i zingjirit institucional të luftës shtetërore në parandalimin dhe luftimin e dhunës në familje. Rezultatet nga puna e gjykatave do të mund të shpërfaqeshin nga të dhënat sistematike, që nga pranimi i rasteve e deri te zgjidhja meritore e tyre. Këto të dhëna do të duhej të përpunoheshin në pajtim me metodologjinë adekuate, në mënyrë që të krijohet pasqyra e përgjithshme e përmbushjes së misionit të sistemit gjyqësor mbi këtë fushë specifike. Rezultati i rrjedhur nga një përpunim i tillë do të jetë tregues i qartë i normës së zgjidhjes së lëndëve dhe indikatorëve të tjerë sa i përket fushës së dhunës në familje.

Në vijim janë paraqitur rezultatet nga indikatorët matës të efikasitetit të punës së Gjykatave Themelore të Republikës së Kosovës në zgjidhjen e lëndëve të dhunës në familje gjatë vitit 2021, sipas metodologjisë së Komisionit Evropian për Matjen e Efikasitetit të Drejtësisë (CEPEJ).

	PS Lëndë të trashëguara	I Lëndë të reja	LP Gjithsej lëndë në punë
 Gjykata Themelore në Prishtinë	27	444	471
 Gjykata Themelore në Gjiilan	1	101	102
 Gjykata Themelore në Prizren	6	186	192
 Gjykata Themelore në Mitrovicë	7	108	115
 Gjykata Themelore në Gjakovë	8	138	146
 Gjykata Themelore në Pejë	19	179	198
 Gjykata Themelore në Ferizaj	7	81	88

TOTAL:

75

1237

1312

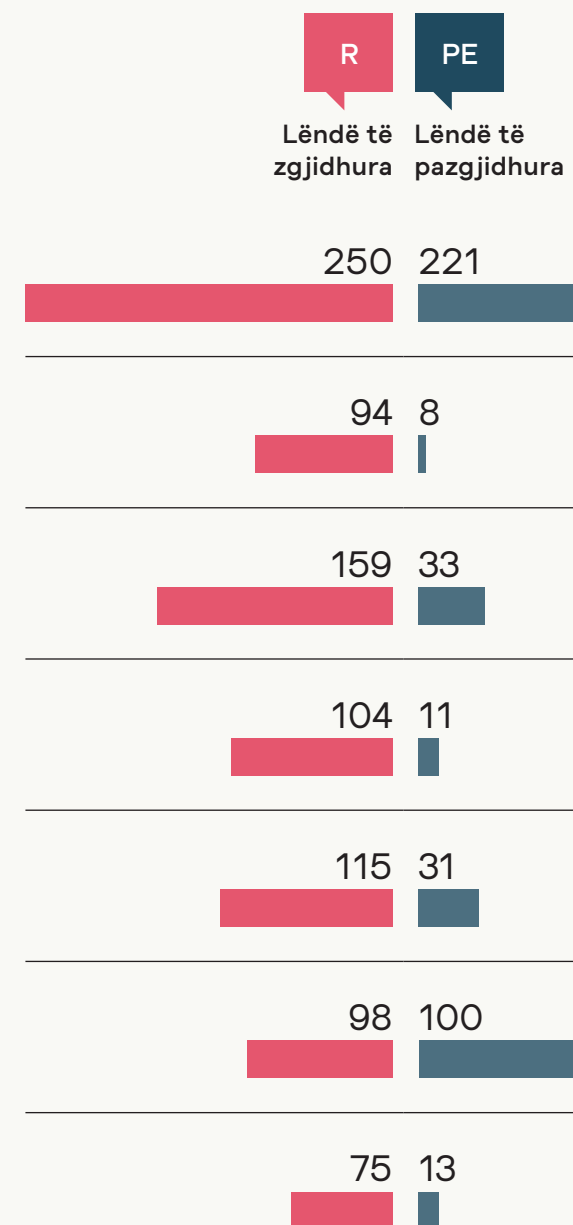

TABELA 8.

Pasqyra e përgjithshme e performancës së shkallës së parë të sistemit gjyqësor në zgjidhjen e lëndëve të dhunës në familje gjatë vitit 2021.

5.1 Fluksi i lëndëve

Siç është shtjelluar edhe në pjesën e parë të këtij raporti, fluksi i lëndëve është tregues i ngarkesës së sistemit me lëndë në punë dhe përfshin lëndët e reja të krijuara gjatë vitit dhe lëndët e trashëguara, respektivisht të bartura nga vitet paraprake.

Në tabelën e mëposhtme është shfaqur fluksi i lëndëve të dhunës në familje gjatë vitit 2021 në të gjitha gjykatat themelore të Republikës së Kosovës.

GJYKATAT THEMELORE TË REPUBLIKËS SË KOSOVËS		LP	=	PS	+	I
		Gjithsej lëndë në punë		Lëndë të trashëguara		Lëndë të reja
	Gjykata Themelore në Prishtinë	471		27		444
	Gjykata Themelore në Gjiilan	102		1		101
	Gjykata Themelore në Prizren	192		6		186
	Gjykata Themelore në Mitrovicë	115		7		108
	Gjykata Themelore në Gjakovë	146		8		138
	Gjykata Themelore në Pejë	198		19		179
	Gjykata Themelore në Ferizaj	88		7		81
TOTAL:		1312		75		1237

TABELA 9. Fluksi i lëndëve të dhunës në familje në të gjitha gjykatat themelore të Republikës së Kosovës gjatë vitit 2021.

Nga kjo tabelë shihet se gjykatat themelore të Republikës së Kosovës gjatë vitit 2021 kanë pasur në punë gjithsej **1312 lëndë të dhunës në familje**.

Në krijimin e këtyre lëndëve kanë kontribuar lëndët e trashëguara nga viti 2020, përkatësisht **75 lëndë**, si dhe numri i lëndëve të krijuara gjatë vitit 2021, përkatësisht **1237 lëndë**.

Pra, shprehur në përqindje, mesatarisht **6%** e lëndëve të dhunës në familje të të gjitha gjykatave ishin të bartura nga viti paraprak, ndërsa **94%** e lëndëve ishin lëndë të reja të krijuar gjatë vitit 2021.

Nga tabela e vendosur më sipër, shihet se me fluksin më të madh të lëndëve të dhunës në familje gjatë vitit 2021 ishte përballur:

1	Gjykata Themelore në Prishtinë	471 lëndë
2	Gjykata Themelore në Pejë	198 lëndë
3	Gjykata Themelore në Prizren	192 lëndë

Ndërsa me fluksin më të ulët të lëndëve të dhunës në familje ishte përballur:

1	Prokuroria Themelore në Ferizaj	88 lëndë
2	Prokuroria Themelore në Gjiilan	102 lëndë
3	Prokuroria Themelore në Mitrovicë	115 lëndë

5.2 Norma e zgjidhjes së lëndëve (clearance rate)

Siç është theksuar edhe në pjesën e parë të këtij raporti, norma e zgjidhjes së lëndëve është një indikator i rëndësishëm që tregon performancën e sistemit në zgjidhjen e lëndëve të shprehur në përqindje, si dhe tregon për kapacitetin punues të sistemit përkatës.

Në normën e zgjidhjes së lëndëve nuk përfshihet numri i lëndëve të trashëguara, por vetëm numri i lëndëve të reja, të krijuara gjatë vitit. Ky numër pjesëtohet me numrin e lëndëve të zgjidhura gjatë vitit përkatës.

Ashtu siç u shpjegua në pjesën e parë, norma e zgjidhjes së lëndëve sipas metodologjisë së Komisionit Evropian për Efikasitetin e Drejtësisë (CEPEJ) shprehet përmes kësaj formule:

$$\text{Norma e zgjidhjes së lëndëve \%} = \frac{\text{lëndët e zgjidhura (R)}}{\text{lëndët e reja (I)}} \times 100$$

Rrjedhimisht, norma mesatare e zgjidhjes së lëndëve të dhunës në familje në vitin 2021 në të gjitha gjykatat themelore të Republikës së Kosovës ishte:

$$\text{Norma e zgjidhjes së lëndëve \%} = \frac{895}{1237} \times 100 = \mathbf{72\%}$$

Sipas kësaj formule, ku numri i lëndëve të dhunës në familje të zgjidhura gjatë vitit 2021 ishte 895 lëndë, ndërsa numri i lëndëve të reja të krijuara gjatë vitit ishte 1237 lëndë, norma e lëndëve të zgjidhura gjatë vitit 2021 ishte 72 %. Pra shkalla e parë e sistemit gjyqësor në vitin 2021 ka arritur të zgjidh 342 lëndë më pak se sa ka pranuar në vitin 2021, prandaj kjo është reflektuar edhe në këtë normë të ulët të zgjidhjes së lëndëve.

Në tabelën e mëposhtme është shfaqur norma e zgjidhjes së lëndëve të dhunës në familje në secilën prej gjykatave themelore të Republikës së Kosovës.

**GJYKATAT THEMELORE TË
REPUBLIKËS SË KOSOVËS**

$$\text{Norma e zgjidhjes së lëndëve \%} = \frac{\text{lëndët e zgjidhura (R)}}{\text{lëndët e reja (I)}} \times 100$$

	Gjykata Themelore në Prishtinë	$\frac{250}{444} \times 100 = 56\%$	
	Gjykata Themelore në Gjiilan	$\frac{94}{101} \times 100 = 93\%$	
	Gjykata Themelore në Prizren	$\frac{159}{186} \times 100 = 85\%$	
	Gjykata Themelore në Mitrovicë	$\frac{104}{108} \times 100 = 96\%$	
	Gjykata Themelore në Gjakovë	$\frac{115}{138} \times 100 = 83\%$	
	Gjykata Themelore në Pejë	$\frac{98}{179} \times 100 = 55\%$	
	Gjykata Themelore në Ferizaj	$\frac{75}{81} \times 100 = 93\%$	
TOTAL:		$\frac{895}{1237} \times 100 = 72\%$	

TABELA 11. Norma e qarkullimit të lëndëve të dhunës në familje në të gjitha gjykatat themelore të Republikës së Kosovës gjatë vitit 2021.

Nga kjo tabelë shihet se normën më të lartë të zgjidhjes së lëndëve të dhunës në familje në vitin 2021 e ka arritur:

- **GJYKATA THEMELORE E MITROVICËS ↑(96%),** e cila ka arritur të zgjidh 104 lëndë të dhunës në familje, ndërsa 108 lëndë kanë qenë lëndë të reja, të krijuara gjatë vitit 2021.

Ndërsa me normën më të ulët të zgjidhjes së lëndëve të dhunës në familje e kishte arritur:

- **GJYKATA THEMELORE E PEJËS ↓(0.56%),** e cila ka arritur të zgjidh 98 lëndë të dhunës në familje, ndërsa 98 lëndë i ka pasur të reja, të krijuara gjatë vitit 2021.

5.3 Norma e qarkullimit të lëndëve (case turnover ratio)

Norma e qarkullimit të lëndëve mat raportin mes numrit të lëndëve të zgjidhura dhe numrit të lëndëve të pazgjidhura brenda një periudhe përkatëse. Pra kjo normë e mat frekuencën me të cilën sistemi gjyqësor e zëvendëson numrin e lëndëve të reja. Me fjalë të tjera, norma qarkullimit të lëndëve mat se sa shpejt sistemi (në këtë rast sistemi gjyqësor) i trajton lëndët që i pranon—që ndryshe i bie se sa shumë kohë merr sistemi për zgjedhjen e një lënde.

Norma e qarkullimit të lëndëve përmes metodologjisë së Komisionit Evropian për Matjen e Efikasitetit të Drejtësisë (CEPEJ) shprehet përmes kësaj formule:

$$\text{Norma e qarkullimit të lëndëve} = \frac{\text{lëndët e zgjidhura (R)}}{\text{lëndët pa zgjidhura (PE)}}$$

Rrjedhimisht, norma mesatare e qarkullimit të lëndëve të dhunës në familje në vitin 2021 në të gjitha gjykatat themelore të Republikës së Kosovës ishte:

$$\text{Norma e qarkullimit të lëndëve} = \frac{895}{417} \times 100 = 2.14$$

Norma ideale e qarkullimit të lëndëve do të duhej të ishte të paktën 1, që nënkupton se sistemi zgjidh po aq lëndë sa pranon gjatë vitit dhe nuk ka bartur asnjë lëndë për vitin e ardhshëm.

Ndërsa në rastin konkret, sistemi gjyqësor ka arritur të zgjidh 895 lëndë, përkatësisht 68 % të të gjitha lëndëve që i ka pasur në punë, prandaj e ka arritur këtë normë të qarkullimit të lëndëve. Ndërkaq 417 lëndë të dhunës në familje, apo 32 % të lëndëve, nuk ka arritur t'i zgjidh dhe i ka bartur për vitin 2022.

Në tabelën e mëposhtme është paraqitur norma e zgjidhjes së lëndëve të dhunës në familje në secilën prej gjykatave themelore të Republikës së Kosovës.

**GJYKATAT THEMELORE TË
REPUBLIKËS SË KOSOVËS**

$$\text{Norma e qarkullimit të lëndëve} = \frac{\text{lëndët e zgjidhura (R)}}{\text{lëndët pa zgjidhura (PE)}}$$

	Gjykata Themelore në Prishtinë	$\frac{250}{221} = 1.13$	
	Gjykata Themelore në Gjiilan	$\frac{94}{8} = 11.75$	
	Gjykata Themelore në Prizren	$\frac{159}{33} = 4.81$	
	Gjykata Themelore në Mitrovicë	$\frac{104}{11} = 9.45$	
	Gjykata Themelore në Gjakovë	$\frac{115}{31} = 3.70$	
	Gjykata Themelore në Pejë	$\frac{98}{100} = 0.98$	
	Gjykata Themelore në Ferizaj	$\frac{75}{13} = 5.76$	
TOTAL:		$\frac{895}{417} = 2.14$	

TABELA 4. Norma e qarkullimit të lëndëve të dhunës në familje gjatë vitit 2021 në shtatë prokuroritë themelore.

Nga kjo tabelë, shihet se normën më të lartë të qarkullimit të lëndëve të dhunës në familje në vitin 2021 e ka arritur:

- **GJYKATA THEMELORE E GJILANIT ↑(11.75)**, e cila ka arritur të zgjidh 94 lëndë, ndërsa vetëm 8 lëndë i ka bartur për vitin 2022.

Ndërsa normën më të ulët të qarkullimit të lëndëve të dhunës në familje e ka arritur:

- **GJYKATA THEMELORE E PEJËS ↓(0.98)**, e cila ka arritur të zgjidh vetëm 98 lëndë, ndërsa 100 lëndë i ka bartur për vitin 2022.

5.4 Kohëzgjatja e zgjidhjes së lëndëve (disposition time)

Komisioni Evropian i Efikasitetit të Drejtësisë (CEPEJ) kërkon që sistemi i drejtësisë të raportoj një indikatorë të kohëzgjatjes së përfundimit të lëndëve të cilat kishin mbetur të pazgjidhura gjatë kësaj periudhe.

Kohëzgjatja e përfundimit të lëndëve sipas metodologjisë së Komisionit Evropian për Efikasitetin e Drejtësisë (CEPEJ) formulohet në këtë mënyrë:

$$\text{Kohëzgjatja e përfundimit të lëndëve} = \frac{365}{\text{norma e qarkullimit të lëndëve}}$$

Pra, siç është shtjelluar edhe në pjesën e parë të këtij raporti, numri 365 është numri i ditëve brenda periudhës raportuese, që pjesëtohet me normën e qarkullimit të lëndëve të shtatë gjykatave themelore, që e kanë arritur në vitin 2021.

Në tabelën e mëposhtme është paraqitur norma e zgjidhjes së lëndëve të dhunës në familje në secilën prej gjykatave themelore të Republikës së Kosovës.

GJYKATAT THEMELORE TË REPUBLIKËS SË KOSOVËS

Kohëzgjatja e përfundimit të lëndëve = $\frac{365}{\text{norma e qarkullimit të lëndëve}}$

	Gjykata Themelore në Prishtinë	$\frac{365}{1.13} = 323$	
	Gjykata Themelore në Gjilan	$\frac{365}{11.75} = 31$	
	Gjykata Themelore në Prizren	$\frac{365}{4.81} = 76$	
	Gjykata Themelore në Mitrovicë	$\frac{365}{9.45} = 39$	
	Gjykata Themelore në Gjakovë	$\frac{365}{3.70} = 99$	
	Gjykata Themelore në Pejë	$\frac{365}{0.98} = 372$	
	Gjykata Themelore në Ferizaj	$\frac{365}{5.76} = 63$	

TABELA 12.

Kohëzgjatja e përfundimit të lëndëve të dhunës në familje në të gjitha gjykatat themelore të Republikës së Kosovës gjatë vitit 2021.

Sipas tabelës së paraqitur më lartë, rezulton se kohë më e gjatë për zgjidhjen e lëndëve të dhunës në familje që në vitin 2021 kishin ngelur të pazgjidhura, i nevojitet:

- GJYKATËS THEMELORE TË PEJËS (**372 DITË**), e cila kishte bartur 100 lëndë për vitin 2022, nga 198 lëndë sa i ka pasur në punë.

Ndërsa kohë më e shkurtër për zgjidhjen e lëndëve të dhunës në familje i duhen:

- GJYKATËS THEMELORE TË GJILANIT (**31 DITË**), e cila kishte bartur vetëm 8 lëndë për vitin 2022, nga 102 lëndë sa i ka pasur në punë.

5.5 Indeksi i lëndëve të grumbulluara

Siç është shtjelluar edhe në pjesën e parë të raportit, ky indikator determinohet nga numri i lëndëve të pazgjidhura në fillim të periudhës raportuese (lëndët e trashëguara nga vitet paraprake), në pjesëtim me numrin e lëndëve të zgjidhura gjatë periudhës raportuese.

Indeksi i lëndëve të grumbulluara, përmes metodologjisë së Komisionit Evropian për Efikasitetin e Drejtësisë, shprehet përmes kësaj formule:

$$\text{Indeksi i lëndëve të grumbulluara} = \frac{\text{lëndët e trashëguara (PS)}}{\text{lëndët e zgjidhura (R)}}$$

Rrjedhimisht, indeksi mesatar i lëndëve të dhunës në familje të grumbulluara në të gjitha gjykatat themelore gjatë vitit 2021 ishte:

$$\text{Indeksi i lëndëve të grumbulluara} = \frac{75}{895} \times 100 = 0.08$$

Në rastin konkret, numri i lëndëve të trashëguara nga viti paraprak (75 lëndë) ishte dukshëm më i ulët se numri i lëndëve që ka mundur të zgjidh sistemi gjatë këtij viti (895 lëndë), prandaj është reflektuar në indeksin e ulët të lëndëve të grumbulluara.

Në tabelën e mëposhtme është paraqitur indeksi mesatar i lëndëve të dhunës në familje të grumbulluara në secilën prej gjykatave themelore të Republikës së Kosovës.

**GJYKATAT THEMELORE TË
REPUBLIKËS SË KOSOVËS**

$$\text{Indeksi i lëndëve të grumbulluara} = \frac{\text{lëndët e trashëguara (PS)}}{\text{lëndët e zgjidhura (R)}}$$

	Prokuroria Themelore në Prishtinë	$\frac{27}{250} = 0.10$	
	Prokuroria Themelore në Prizren	$\frac{1}{94} = 0.01$	
	Prokuroria Themelore në Pejë	$\frac{6}{159} = 0.03$	
	Prokuroria Themelore në Gjilan	$\frac{7}{104} = 0.06$	
	Prokuroria Themelore në Mitrovicë	$\frac{8}{115} = 0.06$	
	Prokuroria Themelore në Ferizaj	$\frac{19}{98} = 0.19$	
	Prokuroria Themelore në Gjakovë	$\frac{7}{75} = 0.09$	
TOTAL:		$\frac{75}{895} = 0.08$	

TABELA 13. Indeksi i lëndëve të grumbulluara në të gjitha gjykatat themelore të Republikës së Kosovës gjatë vitit 2021.

Përgjithësisht të gjitha gjykatat themelore të Republikës së Kosovës kanë arritur indeks të ulët të lëndëve të grumbulluara të dhunës në familje gjatë këtij viti, për shkak se ky indikatorë merr për bazë numrin e lëndëve të trashëguara nga vitet paraprake, dhe jo edhe numrin e lëndëve të reja, të pranuar gjatë vitit.

Sipas të dhënave të paraqitura në tabelën më lartë, rezulton se indeksin më të ulët të lëndëve të grumbulluara gjatë vitit 2021 e ka arritur:

- GJYKATA THEMELORE E GJILANIT **↓(0.01)**, e cila kishte trashëguar vetëm 1 lëndë nga vitet paraprake, ndërsa kishte zgjidhur 94 lëndë.

Ndërsa indeksin më të lartë të lëndëve të dhunës në familje të grumbulluara gjatë vitit 2021 e ka arritur

- GJYKATA THEMELORE E PEJËS **↑(0.19)**, e cila ka pasur 19 lëndë të trashëguara nga vitet paraprake, ndërsa ka arritur të zgjidh 98 lëndë.

6. Përfundim

Rezultatet e vlerësimit të performancës së punës së institucioneve të sistemit të drejtësisë pasqyrojnë vullnetin, profesionalizmin, seriozitetin dhe gatishmërinë që këto institucione kanë në zbatimin e detyrave të tyre kushtetuese dhe ligjore, përmbushjen e qëllimeve të misionit të sistemit të drejtësisë si dhe pritjeve të qytetarëve të Republikës së Kosovës.

Në këtë raport, matja e efikasitetit dhe performancës së punës së institucioneve të sistemit gjyqësor dhe prokurorial nuk është shtrirë në analiza të koordinatave cilësore të punës profesionale, por vetëm në kuadër të vlerësimit të normave të punëve të kryera në aspekt kuantitativ.

Në këtë aspekt, shkalla e parë e sistemit prokurorial ka arritur të trajtojë/zgjidh më shumë se gjysmën e lëndëve të dhunës në familje që i ka pasur në punë gjatë vitit 2021. Përkatësisht, nga 3799 lëndë të dhunës në familje sa i kanë pasur në punë shtatë prokuroritë themelore gjatë vitit 2021, kanë arritur të trajtojnë/zgjidhin 2407 lëndë, apo 63 % të të gjitha lëndëve të dhunës në familje që i kanë pasur në punë gjatë vitit 2021.

Një prej sfidave kryesore me të cilin sistemi i drejtësisë po përballlet, e në veçanti sistemi prokurorial, është bartja e numri të madh të lëndëve nga viti në vit. Situata e tillë duket se nuk po gjen përmirësim, e madje vetëm po përkeqësohet. Kjo për shkak se numri i lëndëve të dhunës në familje të bartura (trashëguara) nga vitet paraprake nga ana e shtatë prokurorive themelore për vitin 2022 ka shënuar rritje për 2.15 %, në raport me numrin e lëndëve të trashëguara për vitin 2021. Me fjalë të tjera, në vitin 2021 ishin bartur 1113 lëndë nga vitet paraprake, ndërsa për vitin 2022 janë bartur 1372 lëndë.

Ngarkesën më të madhe me lëndë të dhunës në familje gjatë kësaj periudhe e ka pasur Prokuroria Themelore e Prishtinës, e cila në punë ka pasur 1554 lëndë, ndërsa ka arritur të zgjidh/trajtoj 563 prej tyre, përkatësisht 36 %.

Ndërkaq shkalla e parë e sistemi gjyqësor gjatë vitit 2021 nga 1312 lëndët e dhunës në familje sa kanë pasur në punë gjithsej, kishin arritur të zgjidhin vetëm 895 lëndë, apo 68 % të të gjitha lëndëve të dhunës në familje.

Ngarkesën më të madhe me lëndë të dhunës në familje e ka pasur Gjykata Themelore e Prishtinës, me gjithsej 471 lëndë në punë, ndërsa shkallën më të lartë të zgjidhjes së lëndëve në vitin 2021 e ka arritur Gjykata Themelore e Gjiçanit, e cila nga 102 lëndët e dhunës në familje që i ka pasur në punë, ka arritur të zgjidh 94 prej tyre, përkatësisht 92 % të të gjitha lëndëve që i ka pasur në punë gjatë këtij viti.

Numri i lëndëve të dhunës në familje të bartura për vitin 2022 nga shtatë gjykatat themelore është dukshëm më i lartë se numri i lëndëve që ishin bartur nga vitet paraprake në vitin 2021. Përkatësisht, nga vitet paraprake ishin bartur vetëm 75 lëndë të dhunës në familje në vitin 2021, ndërsa 417 lëndë janë bartur për vitin 2022.

Pra, nëse marrim parasysh të dhënat e përgjithshme statistikore, del se shkalla e parë e sistemit gjyqësor dhe prokurorial të Kosovës ka arritur të zgjidh më shumë se gjysmën e lëndëve të dhunës në familje që i ka pasur në punë gjatë vitit 2021, mirëpo ky fakt nuk është tregues pozitiv i vendosmërisë dhe seriozitetit për luftimin e dhunës në familje.

7. Rekomandime

Duke bërë ndërlidhjen në mes të konkluzioneve të këtij raporti dhe intencës për ngritje të efikasitetit të punës së Institucionit të Prokurorit të Shtetit dhe të sistemit gjyqësor, Lëvizja FOL jep këto rekomandime:

Të trajtohen me urgjencë dhe me prioritet absolut rastet e dhunës në familje nga ana e sistemit gjyqësor dhe prokurorial të Kosovës;

Të krijohet një databazë nga Këshilli Gjyqësor i Kosovës ku do të inkorporoheshin të dhënat në lidhje me numrin e lëndëve të dhunës në familje të trashëguara nga vitet paraprake, numrin e lëndëve të zgjidhura dhe të atyre në pritje të zgjidhjes, në të njëjtën mënyrë sikurse statistikave në lidhje me veprat penale të korrupsion

Të vlerësohet në baza të rregullta tre apo gjashtë-mujore niveli i zgjidhjes së lëndëve të dhunës në familje nga ana e të dy sistemeve, në mënyrë që të arrihet përmirësimi i efikasitetit dhe performancës së zgjidhjes së këtyre lëndëve;

Të krijohen njësitet të veçanta në prokuroritë tjera themelore që do të merreshin veçanërisht me rastet e dhunës në familje, njësoj sikurse Njësi për Dhunë në Familje në Prokurorinë Themelore të Prishtinës;

Të publikohen në ueb-faqen zyrtare të Këshillit Gjyqësor dhe Këshillit Prokurorial të Kosovës në mënyrë periodike të dhënat statistikore në lidhje me numrin e lëndëve të dhunës në familje të krijuara dhe të zgjidhura gjatë periudhës përkatëse;

Të intensifikohet bashkëpunimi i Ministrisë së Drejtësisë/Zyrës së Koordinatorit Nacional Kundër Dhunës në Familje me institucionet tjera përkatëse me qëllim të forcimit të përpjekjeve për zbatimin e Ligjit për Mbrojtje nga Dhuna në Familje.

